سِنڌُو پارتي

درجو ستون

سِنڌِي

ڀارتيہ سنوڌان

باب - چوٿون الف

بنيادي فرض

قلم 51A

ٻُنيادي فرض : ڀارت جي هرهڪ ناگرڪ جو فرض آهي تہ :

(الف) هوءُ ڀارت جي سنوڌان کي مڃيندو، اُن جي قومي جهنڊي، قومي تراني، آدرشن ۽ سنسٿا جي عزت ڪندو.

(ب) آدرش ويچارن، جن آزاديءَ جي لڙائيءَ لاءِ همٿايو ۽ اُتساهہ ڦوڪيو، اُنهن جي سنڀال ۽ پوئواري ڪندو.

(ٻ) ڀارت جي ايڪتا، اکنڊتا ۽ سمپورڻتا جي رکشا ڪندو.

(پ) ديش جي حفاظت ڪندو ۽ وقت پوڻ تي ديش سيوا ۾ ٽپي پوندو.

(ڀ) سڀني ماڻهن ۾ هڪ ايڪتا جي ڀاونا پئدا ڪندو، جيڪا ڌرم، ڀاشا، کيترواد جي ڀيدڀاءُ کان پري هوندي. اَهڙيون رسمون جيڪي عورت ذات خلاف هونديون، اُنهن جو بهشڪار ڪندو.

(ت) ڀارت جي جامع سنسڪرتي ۽ شاندار ورثي جي حفاظت ڪندو ۽ مُلهہ سمجهندو.

(ٺ) قدرتي ماحول جهڙوڪ جهنگل، ڍنڍون، نديون، جهنگلي-زندگي اِنهن جو بچاءُ ڪندو ۽ سڀني پراڻين لاءِ دردمندي رکندو.

(ٿ) وگيانڪ درشٽي، اِنساني مُلهہ، جاچ جوُچ ۽ سڌاري جي ڀاونا کي اَهميت ڏيندو.

(ث) عام ملڪيت کي سلامت رکندو ۽ هنسا کان پري رهندو.

(ٽ) شخصي ۽ گڏيل مشغولين جي سڀني کيترن ۾ اَڳتي وڌڻ جي لڳاتار ڪوشش ڪندو جئن ملڪ اَڳتي وڌندو رهي ۽ ڪاميابيءَ جي اوچاين کي ڇُهي.

(ڪ) ماءُ يا پيءُ يا پالڪ آهي تہ اُهو ضرور ڏسي تہ پنهنجي ٻار کي تعليم حاصل ڪرڻ جو موقعو ڏيندو. جنهن جي عمر ڇهن ۽ چوڏهن سالن وچ ۾ هجي.

چاپو پهريون : ٢٠١٧

سڏاريل چاپو: 2021

© مهاراشٽر راجيہ پاٺيہ پُستڪ نرمتي و اَڀياسڪرم سنشوڌن منڊل، پڻي-٤١١٠٠٤

مهاراشٽر راجيہ پاٺيہ پستڪ نرمتي و اڀياس ڪرم سنشوڌن منڊل، وٽ هن ڪتاب جا سڀ حق واسطا محفوظ آهن. هن ڪتاب جو ڪوبہ ٽڪر ڊائريڪٽر، مهاراشٽر راجيہ پاٺيہ پُستڪ منڊل جي لکيل اِجازت کان سواءِ ڪڍي نٿو سگهجي.

سنڌي ڀاشا سمتي ۽ اَڀياس گٽ سمتي :
ڊاڪٽر ديال ’آشا‘ سياپتي
شري اَشوڪ ڪملداس مڪتا ميمبر
شريمتي ميران مهيش گدواڻي ميمبر
شري وڄيہ راجڪمار منگلاڻي ميمبر
شري گوورڌن شرما ’گهايل‘ ميمبر
شريمتي راڄيشري جينانند ٽيڪچنداڻي ميمبر
شريمتي ڪاجل اَنيل رامچنداڻي ميمبر

سنيوجڪ :
شريمتي ڪيتڪي جاني
(اِنچارج وشيش اَڌڪاري سنڌي)

سنيوجڪ سهايہ :
شريمتي گيتا گٽيش ناڪر
(ڪاپي رائيٽر، سنڌي)

ٽائيپ سيٽنگ :
ڪرشنا اِنٽرپرائيز، ڪئمپ، پوني
اَنيتا ماکيجا، جانڪي موٽواڻي M.:3131773289

چترڪار :
ڪماري سوپنالي وڄيہ ڪمار اُپاڌيہ

نرمتي :
شري سچيتانند آڦڙي (مکيہ نرمتي آفيسر)
شري سنديپ آجگانوڪر (نرمتي اَڌڪاري)

پرڪاشڪ :
شري وويڪ اُتم گوساوي،
پاٺيہ پُستڪ نرمتي منڊل،
پرڀاديوي، ممبئي - ٢٥.

ڪاغذ : ٧٠ جي. ايس. ايم. ڪريم وو

پرنٽنگ آرڊر : N/PB/2021-22/Q ty.

ڇاپيندڙ : M/s

سرڪاري فيصلو نمبر: اڀياس ٢١١٦ (پر.ڪر ١٦ / ٤٣) ايس.ڊي.٤. تاريخ ١٦.٤.٢٥ موجب اسٿاپت ڪيل
ڪو آڊرينٽينگ ڪاميٽيءَ جي تا. ١٧.٣.٣ جي ميٽنگ ۾ هي درسي ڪتاب طيءِ ڪرڻ لاءِ مختصر منظوري ڏني ويئي.

سِنڌوُ پارٽي

درجو ستون

سِنڌِي

٢٠١٧

مهاراشٽر راجيہ پاٺيہ پسٽڪ نرمتي و
اَڀياس ڪرم سنشوڌن منڊل، پڻي.

پنهنجي سمارٽ فون ۾ DIKSHA APP ذريعي درسي ڪتاب جي پهرين صفحي واري Q.R. Code ذريعي Digital درسي ڪتاب ۽ هرهڪ سبق ۾ آيل Q.R. Code ذريعي ان سبق بابت پڙهڻ / پڙهائڻ لاءِ ڪارائتيون لنڪس ملنديون.

ڀارت جو سنوڌان

ديباچو

اسين ڀارت جا لوڪ، ڀارت کي هڪُ مڪمل طور خودمُختيار سماجوادي سَرو ڌرم ۽ سم-ڀاوَ وارو لوڪشاهي گڻراجيہ بڻائڻ لاءِ گنڀيرتا سان فيصلو ڪري ۽ انهيءَ جي سڀني ناگرڪن کي :

سماجڪ، آرٿڪ ۽ راڄنيتڪ نياءُ، ويچار، اظهار، وشواس، شرڌا ۽ اُپاسنا جي آزادي؛ درجي ۽ موقعي جي سمانتا؛ خاطريءَ سان حاصل ڪرائڻ ۽ اُنهن سڀني ۾ شخصي سؤمان ۽ راشٽر جي ايڪتا توڙي اکنڊتا جي خاطري ڏيندڙ ڀائيچارو وڌائڻ لاءِ.

اسان جي هن سنوڌان سڀا ۾ اڄ تاريخ ڇويهين نومبر، ١٩٤٩ جي ڏينهن، هن ذريعي هيءُ سنوڌان سويڪار ڪري، اُن کي قانون جي روپ ۾ پاڻ کي ارپڻ ڪريون ٿا.

راشٽر گيت

جَنَ گَڻَ مَنَ اَڌيِنايَڪ جَيَہ هي،
ڀارَتَ ڀاڳيِہ وڌاتا
پَنجابَ، سِنڌ، گُجراتَ، مَراٺا،
دراوڙَ، اُتڪلَ، بَنگَ،
وِنڌيَہ، هِماچلَ، يَمُنا، گَنگا،
اُڇَلَ، جل ڌِ تَرَنگَ،
تَوَ شُڀَ نامي جاڳي،
تَوَ شُڀَ آشيس ماڳي،
ڳاهي تَوَ جَيَہ - ڳاٿا،
جَنَ گَڻَ - مَنگَلَ دايَڪ جَيَہ هي
ڀارت ڀاڳِيَہ وڌاتا،
جَيَہ هي، جَيَہ هي، جَيَہ هي،
جَيَہ جَيَہ جَيَہ جَيَہ هي،

پرِتگيا

’ڀارت منهنجو ديش آهي. سڀ ڀارتواسي منهنجا ڀائر ۽ ڀينر آهن.

مونکي پنهنجي ديش لاءِ پيار آهي ۽ مونکي ان جي شاندار ۽ طرح طرح جي ورثي تي ڳوَرو آهي. مان سدائين ان جي لائق ٿيڻ جو جتن ڪندو رهندس.

مان پنهنجن مٽن مائٽن، اُستادن ۽ سڀني بزرگن جو سنمان ڪندس ۽ هر ڪنهن سان فضيلت ڀريو ورتاءُ ڪندس .

مان پرتگيا ٿو ڪريان تہ مان پنهنجي ديش ۽ ديشواسين سان سچو ٿي رهندس. انهن جي ڪلياڻ ۽ آسودگيءَ ۾ ئي منهنجو سک سمايل آهي.‘

پرستاونا

پيارا شاگرد دوستو

توهان سيني جو درجي ستين ۾ سواڳت آهي. هن کان اڳ واري درجي ۾ ٻه توهان سنڌو ڀارتي ڪتاب پڙهيو آهي. درجي ستين جو هي درسي ڪتاب اوهانجي هٿن ۾ ڏيندي اسان کي بيحد خوشي ٿي رهي آهي.

دوستو سنڌي ٻولي سٺي نموني ڳالهائڻ ٻولهائڻ اچڻ لاءِ اوهانجو لفظن جو خزانو چڱو هجي. ان لاءِ هن درسي ڪتاب جون آکاڻيون، گفتگو، سبق - ڪوتائون گيت پڙهي نوان نوان لفظ، اصطلاح، چوڻيون سکڻ لاءِ ملنديون. اسان کي ائين ٿو لڳي ته هي ڪتاب پڙهي توهانجو ماتر ڀاشا لاءِ پيار وڌي.

توهانکي وڌي ان لاءِ درسي ڪتاب ۾ لفظن جي راند، ٻجهارت، مات ۾ پڙهو. پاڻ ڪريان. پاڻ سکان، چتر جاچيو، ٻڌايو، جملا بدلائي لکو. اهڙي نموني جو انيڪ مشغوليون ڏنيون آهن. ساڳي نموني وياڪرڻ جا الڳ الڳ روپ سؤلي نموني ڏنا ويا آهن. ان کان سواءِ نئين نموني جي بدلاءَ ڳالهائڻ ۽ لکڻ جو موقعو مليل آهي. توهان کي موبائيل، ڪامپيوٽر سؤلائي سان واپرائڻ اچي ٿو. هن تڪنيڪ جو ابياس ۾ اُپيوگ ٿي. ان نظريي سان ڪجهه مشغوليون ڏنل آهي سنڌي ڀاشا سکڻ وقت اُن مان ڪجهه سکڻ. سماجڪ مسئلا سمجهڻ ۽ اُهي حل ڪرڻ لاءِ اُڻ تڻ هجي. اِهو به اهميت وارو آهي. ان نظريي سان درسي ڪتاب ۾ آيل سبق، مشغولي ۽ ابياس جو ويچار ڪريو.

هي درسي ڪتاب توهان کي وڻيو چا، اهو اسان کي ٻڌائيندا. توهان سيني کي شڀ ڪامنائون.

(ڊاڪٽر سُنيل مڱر)

سنچالڪ

مهاراشٽر راجيه پاٺيه پُستڪ نرمتي وَ اَڀياسڪرم سنشوڌن منڊل، پڻي.

پڻي:

تاريخ ۲۸ مارچ ۲۰۱۷، چيٽي چنڊ

ڀارتيه سوريه: ۷ چيٽ ۱۹۳۹

درجو ستون سنڌي

سکڻ سيکارڻ جي پرڪريا	علمي حاصلات
سکندڙن کي ٻن يا گروپس / اَڪيلي ۾ وجهه ڏنا وڃن ۽ همٿايو ته... • گهر، پسگردائيءَ ۾ آزمودو آيل، ڏنل گهٽنائن، قصن بابت ڪلاس ۾ بحث مباحثو ڪرائي. پنهنجا ويچار ٻڌائڻ جو موقعو ڏيو. • اَخبارون، مخزن، ۽ ٻيا ساهتيه جا ڪتاب پڙهڻ لاءِ اُتساهه جاڳايو، ۽ پڙهيل ڳالهين جهڙوڪ راندين، ميلن ۽ منورنجن، وگيان بابت ٻڌائڻ لاءِ همٿايو. • گيت بيت سُر تال سان ٻڌائڻ لاءِ پاڻ ڳائي يا سي. ڊي دوران ٻڌڻ جو موقعو ميسر ڪري ڏيو ۽ ڪين کو وشيه ڏيئي ننڍا گيت، ڪويتائون پنهنجي ڪلپنا سان ناهي ٻڌائڻ لاءِ چئو. • ناٽڪ ۾ الڳ الڳ ڪردار ڏيئي اَداڪاري ڪري ناٽڪ پيش ڪرڻ جو موقعو ڏيو. • ڪو وشيه ڏيئي اُن تي خط، ننڍا مضمون آکاڻي، پنهنجا ويچار ٻڌائڻ يا لکڻ لاءِ ڏيو. • ڪنهن ڳالهه جي شروعات ڪري، يا ڪي ڪردار ڏيئي آکاڻي، قصو، گهٽنا، گفتگو لکڻ لاءِ ڏيو. • ٻڌل، پڙهيل لفظن کي سمجهڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جو اُپيوگ ڪرڻ لاءِ همٿايو. اُهي لفظ روز مرهه جي ڳالهائڻ ۾ نهڪندڙ نموني ڪتب آڻين اَهڙا عمدا مثال ڏيو. • ڀاشا جي ليکن کي وڌيڪ عمدو بڻائڻ لاءِ اِصطلاح، چوڻيون ڪم آڻڻ لاءِ سُجهايو. • ڀاشا جي الڳ الڳ جيئن صفت، اِسم، ضمير، فعل، حرف جر، حرف جملو، ساڳي معني وارا لفظ، هم آوازي لفظ وغيره سمجهائي اُپيوگ ڪرڻ لاءِ عمدا مثال ڏيو. • اَهڙا قصا ۽ ڪهاڻيون، آکاڻيون پڙهڻ لاءِ همٿايو يا ٻڌايو جنهن سان ديش پريم جي ڀاونا، فرض، وڏن سان فصيلت پريو ورتاءُ، اِنتظام، ۽ الڳ الڳ ڀاونائن کي سمجهڻ وغيره جهڙا ملهه وڌي سگهن. • ڪلاس ۾ درسي ڪتاب يا ٻين ڪن ڪتابن مان کو مذڪور صحيح رفتار سان، سمجهي ڪري پڙهڻ جو موقعو ڏيو. • اِنٽرنيٽ / يوٽيوب ذريعي ڄاڻ حاصل ڪرڻ جو موقعو ميسر ڪري ڏيو.	سکندڙ: • 07.LQ.01 گهر، پسگردائيءَ ۽ سماج ۽ ڪلاس ۽ غيررِوايتي ۽ روايتي نموني الڳ الڳ وشين جي گفتگو، بحث مباحثي ۾ پنهنجا ويچار پختائيءَ سان رکيتو. • 07.LQ.02 گيت، بيت، گروپ گيت لئه تال ۽ سُر ۾ ڳائي ٿو. پنهنجي ڪلپنا سان ڪنهن وشيه تي ڪويتا، مضمون خط، آکاڻي پنهنجن لفظن ۾ لکي ٿو. • 07.LQ.03 ساهتيه جا جدا جدا روپ پڙهي اُنکي سمجهي اُن سان پنهنجا آزمودا، ويچار پنهنجن لفظن ۾ ٻڌائي ٿو. • 07.LQ.04 درسي ڪتاب يا ٻيا ساهتيه جا ڪتاب، اَخبارون پڙهڻ وقت ايندڙ نون لفظن / ڏکين لفظن کي سمجهڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جون اِستعمال ڪريٿو. اُهي نوان لفظ پنهنجي روزمرهه جي ڳالهائڻ ۾ حالتن موجب نهڪندڙ نموني ڪتب آڻي ٿو. • 07.LQ.05 الڳ الڳ مشغولين، چٽاڀيٽين جهڙوڪ ڀاشا جي راندين، گيت، بيت ٻڌائڻ، گفتگو، ناٽڪن، مضمون لکڻ، تقريرون وغيره ۾ چاهه سان ڀهرو وٺي ٿو. • 07.LQ.06 اَلڳ اَلڳ ليکن ۾ ڀاشا جون چوڻيون ۽ اصطلاح سمجهي ڪم آڻي ٻوليءَ جي سونهن وڌائي ٿو. • 07.LQ.07 سماج ۾ گهٽجندڙ، ٿيندڙ واقعن، قصن مسئلن کان واقف رهيتو ۽ اُن لاءِ پنهنجا رايا ڏئي ٿو. • 07.LQ.8 الڳ الڳ ڀاشائن کي سمجهي ٿو ۽ اُن جو واڌارو ٿئي ٿو. • 07.LQ.9 ڏنل مذڪور تي سوال پُڇي سگهن ٿا ۽ سوالن جا جواب ڏيئي سگهن ٿا. • 07.LQ.10 ڏنل / اَڻ سڃاتل مذڪور صحيح لحظي، صحيح رفتار ۽ صحيح اُچار سان بيهڪ جي نشانين موجب پڙهن ٿا. • 07.LQ.11 اِنٽرنيٽ / يوٽيوب ذريعي ڪنهن به وشيه تي ڄاڻ حاصل ڪري سگهي ٿو.

فهرست

نمبر	سبق جو نالو	ليکک جو نالو	صفحو
.١	پرارٿنا (بيت)	گورڌن شرما ’’گهايل‘‘	1
.٢	ماحول	ڊا. شيام ٻنيجا ’بيقرار‘	3
.٣	سَچو شراڌ	---	7
.۴	گلزار ڪريون (بيت)	هوتو سنڌو پياسي	10
.۵	ساڌوُ واسواڻي	ڊا. ڪنيالال ليکواڻي	14
.٦	وِيرُ جَوانُ (بيت)	موتيرام هيراننداڻي ’موتي‘	17
.٧	درخواست	---	20
.٨	ڪاغذ جي ڪهاڻي	----	22
.٩	پَکِي (بيت)	ڊا. ديال آشا	26
.١٠	سُنيتا جي سياڻپ	پوجا کانچنداڻي	29
.١١	وَڻَ ٽِڻَ ۽ ٻيلا	ديپچندر تلوکچند ٻيلاڻي	33